

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Instrucțiunile din 28.05.2014

privind depozitele retail care fac obiectul unor ieșiri diferite pentru scopurile raportării lichidității potrivit *Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr.648/2012*

Având în vedere:

- necesitatea aplicării unitare a prevederilor art. 421 din *Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr.648/2012*,
- clarificările cuprinse în *Ghidurile Autorității Bancare Europene privind depozitele retail care fac obiectul unor ieșiri diferite pentru scopurile raportării lichidității potrivit Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr.648/2012* din 6 decembrie 2013,

În baza dispozițiilor art. 420 alin. 2 și 3 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare, Banca Națională a României emite următoarele instrucțiuni:

TITLUL I

Obiect, domeniu de aplicare și nivelul aplicării cerințelor

1. În conformitate cu art. 421 alin. (3) din *Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de*

credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr.648/2012, prezentele instrucțiuni armonizează criteriile pentru identificarea și clasificarea depozitelor retail care fac obiectul unor ieșiri diferite față de ieșirile minime specificate la art. 421 alin. (1) și (2) din regulamentul menționat, precum și criteriile pentru definirea acestor produse pentru scopurile raportării lichidității. În consecință, domeniul de aplicare al prezentelor instrucțiuni acoperă depozitele care fac obiectul unor ieșiri mai mari.

2. Prezentele instrucțiuni au în vedere toate depozitele retail de la art. 421 din Regulamentul (UE) nr. 575/2013, inclusiv depozitele care îndeplinesc condițiile specificate la art. 421 alin. (1), respectiv cele care sunt acoperite de o schemă de garantare a depozitelor și care fie sunt parte a unei relații comerciale de durată, fie sunt deținute într-un cont curent, care prezintă criterii asociate cu ieșiri mai mari.

3. Prezentele instrucțiuni sunt aplicabile cerințelor de lichiditate pe bază individuală și consolidată ale instituțiilor de credit în conformitate cu Partea întâi, Titlul II din Regulamentul (UE) nr. 575/2013.

TITLUL II

Instrucțiuni privind identificarea depozitelor retail care fac obiectul unor ieșiri mai mari

CAPITOLUL I

Considerații generale

4. Determinarea „relației comerciale de durată, ceea ce face retragerea foarte puțin probabilă”

Pentru scopurile raportării lichidității în condițiile unui scenariu de criză combinat, legat de specificul instituției de credit – de tip idiosincratic – și legat de piață în general, un depozit retail este considerat a fi parte a unei relații comerciale de durată dacă deponentul îndeplinește cel puțin unul dintre următoarele criterii:

- a) are o relație contractuală activă cu instituția de credit pentru o durată minimă,
- b) are o relație de împrumut cu instituția de credit pentru credite ipotecare sau alte credite pe termen lung, sau
- c) are un număr minim de produse active, altele decât creditele, de la instituția de credit.

5. Determinarea „contului curent, inclusiv conturi în care sunt virate în mod regulat sume pentru salarii”

Un depozit retail este considerat a fi deținut într-un cont curent în situația în care în respectivul cont sunt creditate și, respectiv, debitate în mod regulat sume pentru salarii, venituri sau tranzacții.

6. Pentru verificarea criteriilor menționate la punctele 4 și 5, instituțiile de credit sunt responsabile să determine propriile estimări, având în vedere modelul de afaceri specific lor și experiența acumulată. În același scop, instituțiile de credit trebuie să dispună de date istorice, inclusiv cu privire la comportamentul deponenților, pentru a justifica clasificarea depozitelor.

7. Metodologia pentru identificarea depozitelor retail care fac obiectul unor ieșiri mai mari

7.1 Depozitele retail sunt grupate în trei categorii de depozite care fac obiectul unor ieșiri mai mari în funcție de numărul și nivelul de risc al factorilor de risc pe care îi prezintă, dintre cei descriși în Capitolul II. Cu toate acestea, lista factorilor specificată în capitolul respectiv nu este exhaustivă și instituțiile de credit care identifică criterii suplimentare ce determină ieșiri mai mari includ aceste criterii în analiza lor.

7.2 Pentru scopurile raportării lichidității, instituțiile de credit estimează ieșirile mai mari corespunzătoare pentru fiecare dintre cele trei categorii de depozite în conformitate cu Capitolul III.

CAPITOLUL II

Factorii care influențează stabilitatea depozitelor retail

8. Valoarea depozitului retail

8.1 Instituțiile de credit consideră ca fiind depozite cu o valoare ridicată acele depozite care îndeplinesc toate cerințele următoare:

- a) acestea depășesc suma cea mai mică dintre următoarele:
 - (i) echivalentul în lei al sumei de 100 000 euro sau
 - (ii) suma acoperită de schema de garantare a depozitelor la nivel național;
- b) acestea sunt mai mici decât echivalentul în lei al sumei de 500 000 euro.

8.2 Instituțiile de credit consideră ca fiind depozite cu o valoare foarte ridicată acele depozite cu o valoare cel puțin egală cu echivalentul în lei al sumei de 500 000 euro.

8.3 Echivalentul în lei al sumelor menționate la punctul 8.1 și 8.2 și, respectiv, al sumelor aferente depozitelor în valută se calculează prin utilizarea cursurilor de schimb pentru valutele respective, comunicate de Banca Națională a României în ultima zi bancară lucrătoare a perioadei pentru care se întocmește raportarea.

8.4 La calcularea valorii depozitelor unui client, instituțiile de credit includ toate conturile de depozit ale clientului de la instituția respectivă.

8.5 În plus, instituțiile de credit efectuează o analiză privind concentrarea bazei lor de depozite. Praguri și/sau limite adecvate pentru a defini depozitele retail cu o valoare ridicată trebuie să fie introduse pentru scopuri interne.

8.6 Există mai multe metode care pot fi utilizate pentru a identifica concentrarea bazei depozitelor. De exemplu, instituțiile de credit ar putea identifica „un anumit număr” de depozite retail mari sau să identifice „numărul celor mai mari depozite retail” care reprezintă o anumită pondere din baza depozitelor retail. Pentru a identifica depozitele retail cu o valoare ridicată instituțiile de credit pot utiliza plafonul adaptat pieței locale cu privire la valoarea de garantare a depozitelor, valoare peste care se negociază rata dobânzii sau există orice înțelegere specială convenită cu deponentul care ar putea limita riscul ieșirilor.

9. Produse care sunt determinate de rata dobânzii - *rate-driven products* – sau au condiții preferențiale

9.1 Un depozit este considerat a fi determinat de rata dobânzii în cazul în care instituția de credit oferă o rată a dobânzii:

- a) care depășește în mod semnificativ rata dobânzii medie aferentă produselor retail similare oferite de instituții de credit aparținând grupului de referință (peers), având în vedere specificul pieței locale a depozitelor,
- b) sau al cărui randament derivă din randamentul unui indice al pieței sau al unui set de indici,
- c) sau al cărui randament derivă din orice variabilă a pieței alta decât o rată variabilă a dobânzii.

9.2 Instituțiile de credit pot identifica produsele determinate de rata dobânzii prin compararea ratei dobânzii care se aplică fiecărui depozit cu media plătită pentru produse similare de instituțiile de credit aparținând grupului de referință (peers). Termenul „instituții de credit

aparținând grupului de referință (peers)” se referă la instituții de credit cu un model de afaceri și dimensiune comparabile, este definit de către instituțiile de credit și verificat, dacă se consideră necesar, de Banca Națională a României – Direcția Supraveghere.

10. Depozite la termen sau rambursabile după notificare

10.1 Depozitele care se încadrează în această categorie sunt:

- a) depozitele constituite inițial ca depozite la termen care au scadența reziduală mai mică de 30 de zile, sau
- b) depozite cu perioade fixe de notificare mai mici de 30 de zile, în conformitate cu acordurile contractuale, altele decât cele care se califică pentru tratamentul prevăzut la art. 421 alin. (5) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013.

10.2 Atunci când evaluează ieșirile aferente depozitelor retail, instituțiile de credit au în vedere impactul:

- a) limitelor de retragere sau al perioadelor de notificare;
- b) costului retragerii depozitelor retail care pot fi lichiditate în mod legal anterior datei scadenței inițiale;
- c) consecințelor asupra reputației instituției de credit de a nu permite retrageri de depozite în cazul în care instituțiile de credit au dezvoltat o practică de a permite răscumpărarea anticipată a unor astfel de depozite.

11. Canale de distribuție cu risc ridicat, inclusiv cu acces doar prin internet, alte forme de acces de la distanță și depozite plasate de brokeri

Instituțiile de credit stabilesc ieșiri mai mari pentru depozitele retail accesate prin intermediul canalelor de distribuție cu risc ridicat, precum cele cu acces doar prin internet, alte forme de acces de la distanță și depozitele plasate de brokeri (în care brokerii colectează fonduri de la o persoană fizică sau o întreprindere mică sau mijlocie), luând în considerare următoarele:

- a) limitele plauzibile existente contractual aferente retragerilor;
- b) consecințele asupra reputației instituției de credit de a nu permite retrageri de depozite în cazul în care instituțiile de credit au dezvoltat o practică de a permite niveluri mai mari de răscumpărare pentru aceste depozite.

12. Moneda în care este denominat depozitul

Instituțiile de credit fac distincție între depozitele retail denumite în lei și cele denumite în valută.

13. Depozite ale nerezidenților

Instituțiile de credit fac distincție între depozitele retail ale rezidenților și cele ale nerezidenților. Această distincție este definită în termeni de depozite ale rezidenților Uniunii Europene și depozite ale nerezidenților Uniunii Europene în ceea ce privește depozitele constituite la instituții de credit ale căror sedii centrale sunt localizate în Uniunea Europeană. Pentru scopurile cerinței de acoperire a necesarului de lichiditate, definiția termenului „rezidență” este în general în concordanță cu definiția aplicabilă în scop statistic sau fiscal.

Instituțiile de credit identifică rezidența deponentului la nivel individual.

14. Depozite asociate cu alte produse

Instituțiile de credit identifică depozitele retail care sunt asociate cu alți factori ce se pot modifica în cursul perioadei de 30 de zile și care pot determina un risc de ieșiri mai mari.

15. Alte caracteristici

15.1 Instituțiile de credit au în vedere baza lor de depozite retail pentru a identifica orice alte caracteristici care indică sau ar putea indica un tip de depozite retail cu rate de ieșiri mai mari decât cele specificate la art. 421 alin. (1) și (2) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013. Identificarea unor alte caracteristici sau inexistența acestora trebuie să fie documentată.

15.2 Pentru a identifica astfel de caracteristici, instituțiile de credit evaluează stabilitatea/volatilitatea observată (istorică) și așteptată a depozitelor retail specifice oferite de către acestea și identifică tipuri de depozite care s-au dovedit, sau se crede că s-ar putea dovedi, a fi instabile.

15.3 Pentru scopurile punctului 15.2, instituțiile de credit efectuează simulări de criză sub ipoteza unui scenariu combinat, legat de specificul instituției – de tip idiosincratic – și legat de piață în general, de criză gravă. Pentru a evalua volatilitatea depozitelor retail, instituțiile de credit ar putea utiliza modele statistice și matematice interne. Datele de intrare ale acestor

metode sunt în general date care rezultă din comportamentul trecut al depozitelor și din ipotezele scenariilor de criză.

15.4 Instituțiile de credit de dimensiuni mici și mai puțin sofisticate ar putea utiliza metode simplificate bazate pe modele statistice, precum modele care identifică scăderea maximă observată într-o perioadă de 30 zile pentru un anumit depozit de-a lungul unui anumit orizont de timp, inclusiv o perioadă de criză.

15.5 Este încurajată utilizarea raționamentului unui expert pentru a include factori care nu sunt luați în considerare de către un model, în special în cazul produselor inovatoare fără o istorie îndelungată.

15.6 O ierarhizare a depozitelor retail în funcție de volatilitate sau volatilitatea percepută ar fi un instrument foarte util în cadrul analizei. Aceasta ar contribui la implementarea consecventă la nivelul depozitelor retail ale unei instituții de credit. Compararea rezultatelor obținute pentru diferite depozite și identificarea depozitelor atipice pot contribui la identificarea depozitelor mai puțin stabile.

15.7 Ipotezele care stau la baza acestor metode includ previziuni pentru 30 de zile și sunt revizuite frecvent, în special pentru a surprinde orice modificare semnificativă a condițiilor pieței. În plus, instituțiile de credit au în vedere corelarea, efectele de contagiune și efectele sezoniere pentru a îmbunătăți calitatea evaluării efectuate.

CAPITOLUL III

Determinarea ieșirilor mai mari

16. Instituțiile de credit aplică metodologia specificată la punctele 16.1 – 16.4 pentru a clasifica depozitele care fac obiectul unor ieșiri mai mari.

16.1 Factorii descriși în Capitolul II se împart în două categorii:

a) Factori cu risc ridicat:

- (i) moneda în care este denominat depozitul;
- (ii) depozite asociate cu alte produse;
- (iii) produse care sunt determinate de rata dobânzii - *rate-driven products* – sau au condiții preferențiale;

- (iv) canale de distribuție cu risc ridicat, inclusiv cu acces doar prin internet, alte forme de acces de la distanță și depozite plasate de brokeri;
- (v) depozite cu o valoare ridicată;
- (vi) alte caracteristici pe care instituția de credit le consideră ca fiind cu risc ridicat în conformitate cu punctul 15.

b) Factori cu risc foarte ridicat:

- (i) depozite la termen sau rambursabile după notificare;
- (ii) depozite ale nerezidenților;
- (iii) depozite cu o valoare foarte ridicată.

16.2 Instituțiile de credit evaluează depozitele retail în funcție de categoriile de factori specificate la punctul 16.1.

16.3 Instituțiile de credit încadrează depozitele retail în una dintre următoarele trei categorii distincte de depozite, definite în funcție de numărul factorilor de risc atribuiți depozitului suport:

a) depozite cu doi factori cu risc ridicat;

b) depozite cu trei factori cu risc ridicat, sau cu un factor cu risc ridicat și un factor cu risc foarte ridicat;

c) depozite cu doi factori cu risc foarte ridicat, sau cu doi factori cu risc ridicat și un factor cu risc foarte ridicat, sau orice altă combinație de factori.

16.4 Instituțiile de credit estimează ratele de ieșiri mai mari corespunzătoare pentru fiecare categorie de depozite în conformitate cu evaluarea volatilității istorice și așteptate.